

kommission, der var valgt til at føre Tilsyn med hendes Undervisning, var af en saadan Beskaffenhed, at hun nærmest betragtede det som en Haan, at den skulde bedømme hendes Undervisning, medens der var en Præst, som havde den Opgave at prædike baade paa Dansk og paa Tysk, men han var afskaaret fra at have noget at gøre med at bedømme Undervisningen paa Stedet, fordi man havde valgt smaa Skolenævn omkring hver enkelt Skole. Det er Udtalelser, som peger i en helt anden Retning, og det er Forhold, jeg selv har iagttaget, lige saa vel som den højtærede Minister har iagttaget de Forhold, som blev fremført fra hendes Side.

Endelig vil jeg tilføje med Hensyn til Forholdene i Sønderjylland, at Forbindelsen mellem Kirke og Skole er jo ikke ophevet i Sønderjylland. Jeg indrømmer, at Traaden er tynd, men den er ikke klippet ganske over, idet Biskoppen kommer i Skolerne og fører Tilsyn med Religionsundervisningen. Der er altsaa i alt Fald nogen Forbindelse mellem Kirke og Skole ogsaa i Sønderjylland.

Med Hensyn til Kommunalbestyrelsen og den Ret, som man ønsker at tillægge den med Hensyn til Kaldelsen af Lærere, skal jeg henholde mig til mine tidligere Udtalelser. Jeg tror ikke, det vil bevirke en Højnelse, hverken af Skolerne eller af Lærerstanden, og det er ganske mærkeligt som Medlem af Lønningsraadet, hvad jeg har været i en Aarrække, at iagttage, hvordan Folk ved Ansættelser næsten altid ønsker at faa den kaldende Myndighed paa Afstand, for at den skal kunne se mere objektivt paa Sagen. Ethvert Postbud ønsker at blive ansat af Generaldirektoratet eller Ministeriet, og de, der er lidt højere oppe, ønsker at faa kongelig Udnævnelse. Men her mener man, at blot man faar Lærerkaldelserne trukket ned i de kommunale Stridigheder, vil det blive til Berigelse for Lærerstanden og hele Skolen. Jeg tror, at dette er et Fejlsyn, og min Opfattelse er ikke dikteret af politiske Grunde. Jeg tror, det vilde være et Tab baade for Lærerne og for Skolen, hvis vi ved enhver Læreransættelse skulde have alle disse mange Smaating, som der kan være Strid om i en Kommune, blandet ind i Ansættelsesspørgsmaalet.

Undervisningsministeren sagde, at Lærerne nærrede Uvillie mod ethvert virkeligt Skoletilsyn. (*Undervisningsministeren* [Nina Bang]: Nej, det har jeg virkelig ikke sagt). Jeg vil aldeles ikke gaa ind paa den Tankegang. Jeg mener, at det, man fra konservativ

Side i Skolekommissionen har ønsket med Hensyn til Tilsynet, var af en saadan Art, at det vilde skabe et virkeligt Tilsyn med Folkeskolen. Men jeg staaer stadig tvivlende overfor dette, om Amtsskolekonsulenten vil være i Stand til at øve noget virkeligt Tilsyn. I § 19, Stykke 1, staaer der: „Amtsskolekonsulenten fører vejledende Tilsyn med Undervisningen i alle Fag i de under hans Embedsomraade hørende offentlige Skoler, der ikke forbereder til nogen statskontrolleret Eksamen.“ Det er min fulde Overbevisning, at et Tilsyn som dette vil blive saa overfladisk og flygtigt, at det ikke vil faa nogen nævneværdig Betydning, og jeg er ganske enig med det ærede Medlem Hr. Chr. Søgaaard i, at den højtærede Undervisningsminister ikke har anført et eneste Ord til Forsvar for den Tanke, at Amtsskolekonsulenten skulde kunne føre noget virkelig vejledende Tilsyn i alle Fag i saa store Distrikter med saa mange Skoler og Lærere, som der her er Tale om. Naar man endvidere tager i Betragtning, hvilket uhyre stort skriftligt Arbejde der skal udføres paa en saadan Konsulents Kontor, maa man være klar over, at det ganske vil overskride et Menneskes Kræfter at føre dette Tilsyn paa effektiv Maade. Det ærede Medlem Hr. H. P. Hansen stillede det bestemte Spørgsmaal til mig, hvorvidt Lærerne skulde have Lov til at undervise, som de vilde. Det mener jeg i nogen Maade at have besvaret, idet jeg har fremhævet, at vi gennem hele vort Arbejde i Skolekommissionen har stræbt efter at faa et virkeligt Tilsyn, og vi har — jeg har ligeledes gjort det under denne Behandling — stillet det bestemte Krav, at Skoledirektionen, Kredsstyrelsen saavel som den lokale Styrelse skulde føre Tilsyn med Skolen og Skolens Undervisning. Men jeg vil rigtignok mene, at der bør være Frihed i Skolen, saa at de forskellige Personligheder, som vi ønsker der skal findes i Folkeskolen, kommer til at staa saa frit som muligt. Jeg tror, at det vil være til stor Gavn for Skolen og dens hele Udvikling.

Det ærede Medlem Hr. H. P. Hansen gjorde en Bemærkning om, at jeg skulde have talt maaske nedsettende om Præsterne og Konsulenterne, som om de kunde være uopdragne. Jeg beklager, at det ærede Medlem har kunnet misforstaa mine Ord saa grundigt, thi af Sammenhængen maa det være klart, at jeg ikke har tænkt det allerfjerneste hverken paa Præsten eller Konsulenten. Jeg fremhævede, at det var en Opgave for Opdragelsen ikke blot at udvikle Intelligenen, men ogsaa at dyrke